

MERENKULUHALLITUKSEN TIEDOTUSLEHTI

1.7.1982

Helsinki

No 14/82

A s e t u s

merimiehen lääkärintarkastuksista (476/80).

Annettu Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1980.

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 9 päivänä kesäkuuta 1939 annetun merilain (167/39) 8 §:n 2 momentin ja 7 päivänä kesäkuuta 1978 annetun merimieslain (423/78) 90 §:n nojalla, sellaisina kuin niistä on merilain 8 §:n 2 momentti 26 päivänä toukokuuta 1967 annetussa laissa (237/67):

1 §

Soveltamisala.

Tätä asetusta sovelletaan henkilöön, joka otetaan työsopimus- tai virkasuhteeseen taikka muutoin toimeen sellaiseen alukseen, jossa tehtävään työhön sovelletaan merimieslakia (423/78).

Asetusta ei kuitenkaan sovelleta kalastusalukseen toimeen otettavaan työntekijään, jollei kalastusalus ole kannellinen avomeripyyntiin käytettävä alus.

2 §

Määritelmät.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) alkutarkastuksella lääkärintarkastusta, joka suoritetaan laivatyöhön ensimmäistä kertaa pyrkivälle;
  - 2) uusintatarkastuksella alkutarkastuksessa laivatyöhön kelpaavaksi todetulle myöhemmin laivatyötä varten suoritettavaa lääkärintarkastusta;
  - 3) merimieslääkärillä laillistettua lääkäriä, jonka merenkulkuhallitus yhdessä lääkintöhallituksen kanssa hyväksyinsä perusteiden on erikseen tähän tehtävään kelpuuttanut; sekä
  - 4) merimiesterveyskeskuksella kansanterveysasetuksen (205/72) 7b §:ssä tarkoitettua terveyskeskusta.
- Merimiesterveyskeskuksesta, joka Ahvenanmaan maakunnassa tuottaa tässä asetuksessa tarkoitettuja työterveyshuoltopalveluja, säädetään erikseen (19.12.1980/980).

3 §

Työnantajan velvollisuudet.

Työnantajan tai tämän sijaisen on huolehdittava, ettei toimeen oteta työntekijää, jota ei suoritettussa alku- tai uusintatarkastuksessa ole todettu laivatyöhön kelpaavaksi, ja että

työntekijälle suoritetaan tarkastukset sen mukaan kuin tässä asetuksessa säädetään.

4 §

Uusintatarkastus.

Uusintatarkastus on suoritettava:

- 1) kun lääkärintarkastuksen ja toimeen ryhtymisen välillä on kulunut enemmän kuin kolme kuukautta;
- 2) kun toimessaolo on yhtäjaksoisesti jatkunut enemmän kuin kaksi vuotta;
- 3) kun alle 18-vuotiaan toimessaolo on yhtäjaksoisesti jatkunut yli vuoden; sekä
- 4) ennen toimeen palaamista työsopimus- tai virkasuhteen päätyttyä taikka muun toimessaolon vastaavasti lakattua sairauden tai tapaturman johdosta.

Pakottavasta syystä työntekijä voidaan ottaa toimeen ilman uusintatarkastusta. Tarkastus on tällöin kuitenkin suoritettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa toimeen ottamisesta.

Jos uusintatarkastus olisi suoritettava matkan aikana, voidaan tarkastusta siirtää, kunnes tarkastus voidaan suorittaa 6 §:n mukaisesti.

5 §

Alkutarkastuksen suorittaminen.

Alkutarkastuksen suorittaa merimieslääkäri merimiesterveyskeskuksessa.

Pakottavasta syystä merimieslääkäri voi suorittaa alkutarkastuksen muualla kuin merimiesterveyskeskuksessa. Alkutarkastus on tällöin kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluessa toimeen ottamisesta uusittava merimiesterveyskeskuksessa. Jollei alus saavu Suomeen, alkutarkastus on uusittava merimiesterveyskeskuksessa viimeistään silloin kun työntekijä toimessaolonsa jatkuessa ensimmäisen kerran matkustaa Suomeen.

Kotimaanliikenteessä alkutarkastuksen voi kuitenkin suorittaa merimieslääkäri myös muualla kuin merimiesterveyskeskuksessa, jos kunnassa ei ole merimiesterveyskeskusta (21.5.1982/373).

6 §

Uusintatarkastuksen suorittaminen.

Uusintatarkastuksen suorittaa merimieslääkäri.

Jos uusintatarkastus joudutaan erityisestä syystä suorittamaan paikkakunnalla, jossa ei ole merimieslääkäriä, voi tarkastuksen suorittaa muu laillistettu lääkäri tai sellaista lääkärin virkaa tai tointa väliaikaisesti hoitamaan määrätty henkilö, johon voidaan vakinaisesti nimittää vain laillistettu lääkäri. Ulkomaanliikenteessä uusintatarkastus on tällöin kuitenkin suoritettava uudestaan merimieslääkärin toimesta ensimmäisessä satamassa, jossa on merimieslääkäri, tai, jollei alus saavu Suomeen, viimeistään silloin kun työntekijä toimessaolonsa jatkuessa ensimmäisen kerran matkustaa Suomeen.

7 §

Lääkärintodistus.

Alku- ja uusintatarkastuksen perusteella annettavan todis-

tuksen tulee olla kirjoitettu erityisesti tätä tarkoitusta varten vahvistetun kaavan mukaiselle lomakkeelle.

Todistuksesta tulee käydyä ilmi:

1) että työntekijä fyysiseltä terveydeltään on kelvollinen siihen toimeen, johon hän pyrkii, ja ettei hänellä ole sellaista vammaa tai sairautta, joka estää tai selvästi vaikeuttaa hänen työtään;

2) että työntekijässä ei ole todettavissa tai todettu merkityksellisiä mielenterveydellisiä häiriöitä tai luonnevikaa;

3) että työntekijän näkö- ja kuulokyky ovat sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien ohjeiden mukaiset ja että kansipalvelukseen otettavalla on lisäksi ohjeiden mukainen värinäkö;

4) että työntekijä ei sairasta tautia, jonka voidaan olettaa pahenevan laivatyössä tai vaarantavan muiden aluksessa olevien henkilöiden terveyden; sekä

5) että milloin työntekijä ei ole täyttänyt 18 vuotta, toimeen ryhtyminen aluksessa tai sen jatkaminen ei ole hänen terveydelleen taikka ruumiilliselle tai henkiselle kehitykselleen haitallinen.

8 §

Tietojen antaminen lääkärintarkastusta varten.

Työntekijän tulee lääkärintarkastuksessa esittää tarkastavalle lääkärille selvitys henkilöllisyydestään ja vahvistaa antamansa esitiedot nimikirjoituksellaan.

Työntekijän suostumuksella on tarkastavalla lääkärillä ja työterveyslaitoksella oikeus saada tietoja työntekijän aikaisemmasta terveydentilasta häntä aikaisemmin hoitaneilta lääkäreiltä, sairaaloilta ja laitoksilta. Tarkastuksen suorittaneen lääkärin on työntekijän suostumuksen saatuaan lähetettävä jäljennös lääkärintodistuksesta työterveyslaitokselle.

9 §

Lääkärintodistuksen säilyttäminen.

Lääkärintodistus on annettava toimeenottamisen jälkeen työnantajalle tai tämän sijaiselle. Työnantajan tai tämän sijaisen on säilytettävä lääkärintodistus ja luovutettava se takaisin työntekijälle toimessaolon päättyessä tai työntekijän siirryessä toiseen alukseen.

10 §

Poikkeuslupa.

Sen estämättä, mitä uusintatarkastuksen suorittamisesta ja kelpoisuudesta laivatyöhön on tässä asetuksessa säädetty, voi merenkulkuhallitus hakemuksesta sallia työntekijän jatkaa ammatiaan, jos se erityisesti syystä katsoo hänet kysymyksessä olevaan tehtävään kelpaavaksi.

Jos työntekijää ei alkutarkastuksessa ole todettu laivatyöhön kelpaavaksi, voi merenkulkuhallitus hakemuksesta sallia työntekijän ottamisen toimeen, jos tähän on erityisen painava syy.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen hakemuksen käsittelemistä tulee asiasta pyytää työterveyslaitoksen lausunto.

11 §

Merenkulun terveyslautakunta.

Merenkulkuhallituksella on apunaan tässä asetuksessa tarkoitettujen asioiden käsittelyä varten merenkulun terveyslautakunta, joka käsittelee 10 §:ssä tarkoitettujen poikkeusluopien myöntämisessä noudatettavia suuntaviivoja sekä muita tämän asetuksen soveltamiseen liittyviä periaatteellisia kysymyksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö määrää lautakuntaan puheenjohtajana toimivan lääkärijäsenen lääkintöhallituksen, yhden jäsenen merenkulkuhallituksen, yhden jäsenen työterveyslaitoksen, kaksi jäsentä merenkulun työnantajajärjestöjen ja kaksi jäsentä merenkulun työntekijäjärjestöjen esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Samassa järjestyksessä määrätään jäsenille varajäsenet. Jollei asianmukaista esitystä sosiaali- ja terveysministeriön määräämässä ajassa tehdä, määrätään jäsenet ja varajäsenet ilman esitystä.

Lautakunnasta on muutoin voimassa, mitä valtion komiteoista on määrätty.

12 §

Nähtävänäpito.

Tämä asetus ja sen nojalla annetut määräykset on pidettävä nähtävänä aluksessa tai, jollei se kotimaanliikenteessä aluksen koon huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista, työnantajan osoittamassa sopivassa paikassa.

13 §

Valvonta.

Tämän asetuksen noudattamista valvovat merenkulku-, terveydenhuolto- ja työsuojeluviranomaiset.

14 §

Lääkärintarkastusohjeet ja lääkärintodistuksen kaava.

Ohjeet tässä asetuksessa tarkoitettujen tarkastusten suorittamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö merenkulun terveyslautakuntaa kuultuaan. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa myös 7 §:ssä tarkoitettun lääkärintodistuksen kaavan.

15 §

Tarkemmat määräykset.

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa merenkulkuhallitusta ja lääkintöhallitusta kuultuaan sosiaali- ja terveysministeriö.

16 §

Voimaantulo.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

Tällä asetuksella kumotaan merimiehen lääkärintarkastuksesta 4 päivänä huhtikuuta 1952 annettu asetus (157/52).

Ennen tämän asetuksen voimaantumista voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

17 §
Siirtymäsäännökset.

Merenkulkuhallituksen ennen tämän asetuksen voimaantuloa aikaisempien säännösten nojalla hyväksymällä laillistetulla lääkäriellä on oikeus edelleen toimia tässä asetuksessa tarkoitettuna merimieslääkärinä 31 päivään joulukuuta 1983.

Tässä asetuksessa tarkoitettu alkutarkastus voidaan 31 päivään joulukuuta 1980 suorittaa siten kuin 6 §:ssä on säädetty uusintatarkastuksen suorittamisesta.

Tämä tiedotuslehti korvaa tiedotuslehden nro 4/2.1.1981.

Suunnittelija

Leila Sipiläinen

KD 1919/82/101
ISSN 0430-5345

MERENKULKUHALLITUKSEN KARTTAPAINO
HELSINKI 1982
ISSN 0397-2471

SJÖFARTSSTYRELSENS INFORMATIONSBLAD

1.7.1982

Helsingfors

Nr 14/82

F ö r o r d n i n g

om läkarundersökning av sjömän (476/80).

Given i Helsingfors den 18 juni 1980.

På föredragning av social- och hälsovårdsministern stadgas med stöd av 8 § 2 mom. sjölagen av den 9 juni 1939 (167/39) och 90 § sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/78), av dessa lagrum 8 § 2 mom. sjölagen sådant det lyder i lag av den 26 maj 1967 (237/67):

1 §

Tillämpningsområde.

Denna förordning tillämpas på person som anställs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller i annan syssla ombord på fartyg, om på där utfört arbete skall tillämpas sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/78).

Förordningen tillämpas likväl icke på arbetstagare som anställs på fiskefartyg, såvida detta ej är däckat fartyg som användes för fångst i öppen sjö.

2 §

Definitioner.

I denna förordning avses med:

1) första undersökning läkarundersökning, vilken den som första gången söker anställning i skeppsarbete skall genomgå;

2) förnyad undersökning läkarundersökning, som den vilken vid första undersökningen konstaterats duglig till skeppsarbete senare skall undergå för skeppsarbete;

3) sjömansläkare legitimerad läkare, som sjöfartsstyrelsen på grunder varom överenskommits i samråd med medicinalstyrelsen särskilt godkänt för denna uppgift; och

4) sjömanshälsovårdscentral sådan hälsovårdscentral som avses i 7b § folkhälsoförordningen (205/72).

Om sjömanshälsovårdscentral, som i landskapet Åland tillhandahåller i denna förordning avsedd företagshälsovårdsservice, stadgas särskilt (19.12.1980/980).

3 §

Arbetsgivares skyldigheter.

Arbetsgivare eller dennes ställföreträdare skall tillse att arbetstagare icke anställs, om han ej vid första eller förnyad undersökning konstaterats vara duglig till skeppsarbete,

och att arbetstagare genomgår undersökningar i enlighet med vad i denna förordning stadgas.

4 §

Förnyad undersökning.

Förnyad undersökning skall utföras:

1) då mera än tre månader har förflutit mellan läkarundersökningen och inledandet av tjänstgöringen;

2) då tjänstgöringen utan avbrott har fortgått över två år;

3) då tjänstgöringen i fråga om person under 18 år utan avbrott har fortgått över ett år; och

4) före återgång till arbetet då arbetsavtals- eller tjänsteförhållande upphört eller annan syssla på motsvarande sätt avslutats till följd av sjukdom eller olycksfall.

Av tvingande skäl kan arbetstagare anställas utan förnyad undersökning. Undersökningen skall härvid likväl utföras senast inom tre månader efter anställandet.

Borde förnyad undersökning utföras under resa, kan undersökningen uppskjutas tills den kan utföras i enlighet med 6 §.

5 §

Utförande av första undersökning.

Första undersökning utföres vid sjömanshälsovårdscentral av sjömansläkare.

Av tvingande skäl kan sjömansläkare utföra första undersökning annorstädes än vid sjömanshälsovårdscentral. Undersökningen skall dock härvid senast inom tre månader efter anställandet på nytt utföras vid sjömanshälsovårdscentral. Kommer fartyget icke till Finland, skall en första undersökning på nytt utföras vid sjömanshälsovårdscentral senast då arbetstagaren medan hans tjänstgöring fortgår första gången reser till Finland.

Om kommunen inte har sjömanshälsovårdscentral, kan i inrikesfart sjömansläkare likväl utföra första undersökning även annorstädes än vid sjömanshälsovårdscentral (21.5.1982/373).

6 §

Utförande av förnyad undersökning.

Förnyad undersökning utföres av sjömansläkare.

Måste förnyad undersökning av särskilt skäl utföras på ort där det icke finns sjömansläkare, kan undersökningen utföras av annan legitimerad läkare eller av person som förordnats att temporärt handha sådan läkartjänst eller -befattning vars ordinarie innehavare bör vara legitimerad läkare. I utrikes- trafik skall förnyad undersökning dock härvid på nytt utföras av sjömansläkare i första hamn där sjömansläkare finns eller, såvida fartyget icke anländer till Finland, senast då arbetstagaren medan hans tjänstgöring fortgår första gången reser till Finland.

7 §

Läkarintyg.

Intyg som utfärdas på grund av första eller förnyad under-

sökning skall skrivas på en blankett, som följer ett särskilt för detta ändamål fastställt formulär.

Av intyg skall framgå:

1) att arbetstagaren till sin fysiska hälsa är duglig till den anställning han söker och att han icke har sådan skada eller sjukdom som hindrar eller uppenbart försvårar hans arbete;

2) att hos arbetstagaren icke kan konstateras eller har konstaterats mentala störningar av betydelse eller karaktärslyfte;

3) att arbetstagarens syn och hörsel är sådana som social- och hälsovårdsministeriets anvisningar förutsätter samt att färgsinnet hos arbetstagare som anställas i däckstjänst dessutom är sådant som anvisningarna förutsätter;

4) att arbetstagaren icke lider av sjukdom, som kan antagas bli förvärrad i skeppsarbete eller som kan förmodas medföra fara för övriga ombordvarandes hälsa; samt

5) att, om arbetstagaren icke uppnått 18 års ålder, anställningen på fartyget ej är menlig för hans hälsa eller hans kroppsliga eller själsliga utveckling.

8 §

Lämnande av uppgifter för läkarundersökning.

Arbetstagaren skall vid läkarundersökning för den läkare som utför undersökningen förete utredning om sin identitet och med sin namnteckning bestyrka de preliminära uppgifter han lämnar.

Med arbetstagarens samtycke har den läkare som utför undersökningen och institutet för arbetshygien rätt att av läkare, sjukhus och anstalter, som dessförinnan skött arbetstagarens, erhålla uppgifter om hans tidigare hälsotillstånd. Den läkare som utfört undersökningen skall, sedan arbetstagaren gett sitt samtycke därtill, sända kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien.

9 §

Förvaring av läkarintyg.

Läkarintyg skall efter det arbetstagaren blivit anställd ges till arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare. Arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare skall förvara intyget och återlämna det till arbetstagaren då tjänstgöringen upphör eller arbetstagaren överflyttar till annat fartyg.

10 §

Tillstånd till undantag.

Utan hinder av vad om utförande av förnyad undersökning och duglighet till skeppsarbete i denna förordning stadgas kan sjöfartsstyrelsen på ansökan tillåta arbetstagare att fortsätta i sitt yrke, såvida den av särskilt skäl finner honom duglig till ifrågakvarande uppgift.

Har arbetstagare icke vid första undersökning konstaterats vara duglig till skeppsarbete, kan sjöfartsstyrelsen på ansökan tillåta att arbetstagaren anställas, såvida synnerligen vägande skäl härtill föreligger.

Innan i 1 och 2 mom. avsedd ansökan behandlas skall utlåtande i saken begäras hos institutet för arbetshygien.

11 §
Sjöfartens hälsovårdsnämnd.

Sjöfartsstyrelsen biträdes vid handläggningen av ärenden avsedda i denna förordning av sjöfartens hälsovårdsnämnd, som behandlar de riktlinjer vilka skall följas vid beviljande av ovan i 10 § avsedda undantag samt andra principiella frågor i anslutning till tillämpningen av denna förordning.

Till nämnden förordnar social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder på framställning av medicinalstyrelsen en medlem som är läkare och som fungerar som ordförande, på framställning av sjöfartsstyrelsen en medlem, på framställning av institutet för arbetshygien en medlem, på framställning av sjöfartens arbetsgivarorganisationer två medlemmar och på framställning av sjöfartens arbetstagarorganisationer två medlemmar. I samma ordning förordnas suppleanter för medlemmarna. Göres vederbörlig framställning icke inom en av social- och hälsovårdsministeriet bestämd tid, förordnas medlemmarna och suppleanterna utan framställning.

Angående nämnden gäller i övrigt vad om statens kommittéer är föreskrivet.

12 §
Framläggning.

Denna förordning och med stöd av den utfärdade bestämmelser skall hållas till påseende ombord på fartyg eller, såvida detta i inrikestrafik med beaktande av fartygets storlek icke är ändamålsenligt, på ett av arbetsgivaren anvisat lämpligt ställe.

13 §
Tillsyn.

Tillsynen över efterlevnaden av denna förordning utövas av sjöfarts-, hälsovårds- och arbetskyddsmyndigheterna.

14 §
Anvisningar för läkarundersökning och
formulär för läkarintyg

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar, efter att ha hört sjöfartens hälsovårdsnämnd, anvisningar för utförande av ovan i denna förordning avsedda undersökningar. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer även formuläret för det i 7 § avsedda läkarintyget.

15 §
Närmare bestämmelser.

Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna förordning utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet sedan det hört sjöfartsstyrelsen och medicinalstyrelsen.

16 §
Ikraftträdande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1981.
Genom denna förordning upphäves förordningen den 4 april

1952 om läkarundersökning av sjöman (157/52).

Åtgärder som verkställigheten av denna förordning förutsätter kan vidtagas innan förordningen träder i kraft.

17 §
Övergångsstadganden.

Legitimerad läkare, som innan denna förordning trätt i kraft godkänts av sjöfartsstyrelsen med stöd av tidigare stadganden, äger rätt att såsom i denna förordning avsedd sjömansläkare verka till den 31 december 1983.

I denna förordning avsedd första undersökning kan till den 31 december 1980 utföras på sätt i 6 § är stadgat om utförande av förnyad undersökning.

Detta informationsblad ersätter informationsblad nr 4/2.1. 1981.

Planerare

Leila Sipiläinen